

Аймгийн нийгэм, эдийн засгийн байдал (2016 оны жилийн эцсийн байдлаар)

I. Төсвийн орлого

Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийн мэдээгээр 2016 оны жилийн эцэст орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөөний биелэлт 90.4 хувьтай буюу 6533.1 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байна. Үүний гадна улсын төвлөрсөн төсөвт оруулбал зохих орлогын төлөвлөгөө 197.0 хувьтай буюу 5830.9 сая төгрөгийн орлогыг улсын төвлөрсөн төсөвт оруулаад байна. Улсын болон орон нутгийн төсөвт нийт дүнгээр 12364.0 сая төгрөгийн орлого оруулж, аймгийн дүнгээр орлогын төлөвлөгөөний биелэлт 121.3 хувьтай байна.

Тусламжийн орлогыг оруулан тооцсоноор аймгийн хэмжээний нийт орлого ба тусламж 39528.3 сая төгрөг болж, төлөвлөгөөний биелэлт 97.6 хувьтай байна. Орон нутгийн төсөвт улсын төсвөөс авсан санхүүгийн дэмжлэг 6952.0 сая төгрөг, тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих 21928.5 сая төгрөг, Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангийн орлогын шилжүүлгээс 4114.7 сая төгрөг нийт 32995.2 сая төгрөгийн тусламжийн орлого орсон байна.

Орон нутгийн төсвийн орлогынхоо төлөвлөгөөг Говь-Угтаал, Өлзийт, Хулд, Баянжаргалан, Луус, Дэлгэрцогт сумд 2.9-58.0 хувиар буюу 2938.3-242866.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөөгөө тасласан бол бусад бүх сумд төлөвлөгөөгөө 6.4-180.6 хувиар давуулан биелүүлсэн байна.

II. Төсвийн зарлага

2016 оны жилийн эцсийн байдлаар орон нутгийн төсвийн байгууллагын зардлын дүн 39589.0 сая төгрөг болж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.4 хувиар буурсан байна. Зардлын төрлөөр авч үзвэл цалин хөлс нэмэгдэл урамшууллын зардал 18278.3 сая төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 0.2 хувиар буурч, нийт зардлын 46.2 хувийг эзэлж байна. Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл өмнөх оноос 0.3 хувиар өсч 1993.8 сая төгрөг болсон байна. Мөн байр ашиглалттай холбоотой бусад

зардал өмнөх оноос 24.5 хувиар өсч 3231.3 сая төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр 902.1 сая болж өмнөх оноос 48.6 хувиар, бараа үйлчилгээний бусад зардал 2045.7 сая төгрөг болж 3 дахин, норматив зардал 15.2 хувиар тус тус өссөн бол, бусад бүх зардал 0.4-31.9 хувиар буурсан байна. Өмнөх онтой харьцуулахад хамгийн их буурсан зардал хөрөнгийн зардал 31.9 хувиар, томилолтын зардал 12.8 хувиар, Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг 10.2 хувиар, эд хогшил урсгал засварын зардал 6.8 хувиар тус тус буурсан харагдаж байна.

III. Банк

Банкны зээлийн үлдэгдэл өмнөх оны мөн үеэс 13.0 хувиар өсч 84178.6 сая төгрөг болов. Үүнээс хугацаа хэтэрсэн зээл 372.7 сая төгрөг болж 52.0 хувиар өссөн бол чанаргүй зээл 619.5 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй болж өмнөх оны мөн үеэс 2.2 дахин өссөн байна. Нийт зээлийн үлдэгдлийн 1.2 хувийг хугацаа хэтэрсэн ба чанаргүй зээл эзэлж байна. Иргэдийн хувийн хадгаламж өмнөх оны мөн үеэс 20.7 хувиар өсч 32637.3 сая төгрөг болов.

IV. Хүн амын зарим үзүүлэлтүүд

2016 оны жилийн эцсийн байдлаар аймгийн нийт хүн ам 45515 болж өмнөх оноос 589 хүнээр буюу 1.3 хувиар өслөө. Луус, Сайхан-Овоо, Адаацаг, Цагаандэлгэр, Гурвансайхан сумдын хүн ам өмнөх оноос 0.5-2.4 хувиар буурсан бол бусад сумдын хүн ам 0.2-3.5 хувиар өссөн байна. Хамгийн их өсөлтэй сум Сайнцагаан сум бол хүн ам нь хамгийн их буурсан сум Баянжаргалан сум байна.

Нийт хүн амын 22618 нь буюу 49.7 хувийг эмэгтэйчүүд, 50.3 хувийг буюу 22897 нь эрчүүд байна. Нийт хүн амын өсөлтийг сүүлийн 5 жилээр авч үзвэл 2012-2014 онуудад хүн амын тоо 0.4-0.5 хувиар буурч байсан бол 2014-2016 онуудад 1.3-1.6 хувиар өссөн эерэг үзүүлэлттэй байна. Аймгийн хэмжээнд 100 болон түүнээс дээш

настай 4 хүн байгаа бөгөөд 2 нь Дэрэн суманд, 1 нь Сайнцагаан суманд, 1 нь Сайхан-Овоо суманд амьдарч байна.

Өрхийн тоо 14128 болж өмнөх оноос 243 аар буюу 1.7 хувиар өслөө. Өрхийн тоо өссөнөөр нэг өрхөд ногдох хүн амын тоо буурч 3.2 болжээ.

Хөдөөд 7112 өрхийн 23254 хүн амьдарч байгаа нь нийт хүн амын 51% юм. Аймгийн төвд 3603 өрхийн 11891 хүн, сумын төвд 3413 өрхийн 10370 хүн амьдарч байна.

Нийт өрхийн 76 хувь буюу 10752 нь эрэгтэй тэргүүлэгчтэй, 24 хувь буюу 3376 нь эмэгтэй тэргүүлэгчтэй өрх байна.

V.Бүртгэлтэй ажилгүйчүүд

2016 оны жилийн эцсийн байдлаар аймгийн хөдөлмөрийн хэлтэст бүртгэлтэй, ажил идэвхитэй хайж байгаа 916 хүн бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 167 хүнээр өссөн байна. Нийт ажилгүйчүүдийн 55.5 хувь буюу 508 хүн нь эмэгтэйчүүд байна. Аймгийн хэмжээнд хөдөлмөрийн насны 10000 хүнд 307 ажилгүйчүүд ногдож байхад Дэлгэрхангай /716/, Дэрэн /451/, Сайнцагаан /490/, Хулд /490/, Сайхан-овоо /407/ Луус /375/, Өндөршил /339/, байгаа нь аймгийн дунджаас дээгүүр байна. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 16.8 хувь нь дипломын болон баклаврын дээд, 4.7 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 11.8 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн, 35.2 хувь нь бүрэн дунд, 20.0 хувь нь суурь, 8.7 хувь нь бага, 2.8 хувь нь боловсролгүй иргэд байна.

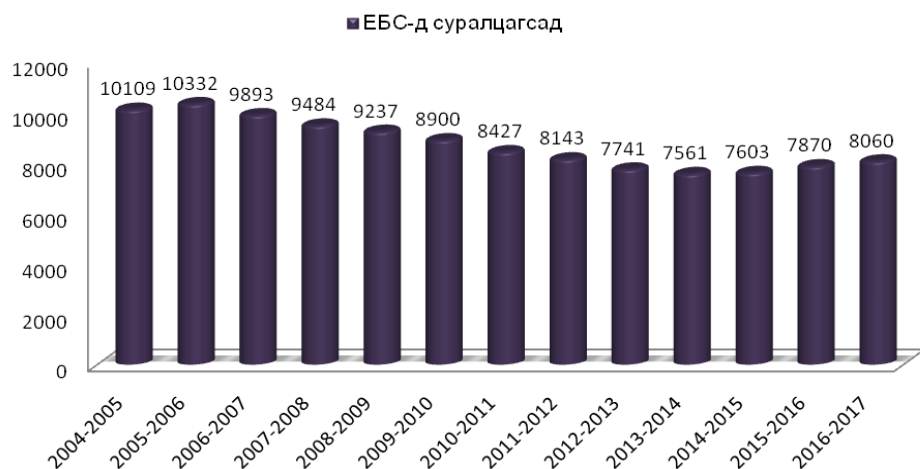
VI.Ажлын байрны зуучлал

Хөдөлмөрийн хэлтсийн 2016 оны жилийн эцсийн мэдээгээр нийт 291 хүн ажлын байранд зуучлагдан орсон нь өмнөх оны мөн үеэс 245 хүнээр өссөн байна. Ажлын байранд зуучлагдан ажилд орсон ажиллагчдыг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар авч үзэхэд 17.5 хувь нь үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа 10.3 хувь нь төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, 10.0 хувь нь боловсруулах аж үйлдвэр, 9.3 хувь нь бусад салбар, 8.9 хувь нь барилга, 8.6 хувь нь тээвэр, 7.6 хувь нь боловсролын салбар, 6.5 хувь нь уул уурхай олборлох үйлдвэр, 6.2 хувь нь ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуй, 5.2 хувь нь бөөний болон жижиглэнгийн худалдааны салбар, 4.1 хувь нь хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн халамжийн үйл ажиллагааны салбар, 4.1 хувь нь мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа, 1.7 хувь нь мэдээлэл холбооны салбарт ногдож байна.

VII.Боловсрол

2016-2017 оны хичээлийн жилд ерөнхий боловсролын сургуульд суралцагчдын тоо 8060 болж өнгөрсөн оноос 2.4 хувиар өссөн байна.

2015-2016 оны хичээлийн жилд ерөнхий боловсролын сургуулийн 9-р ангийг 238, 12-р ангийг 488 хүүхэд төгссөн байна. 2016-2017 оны хичээлийн жилд ерөнхий боловсролын сургуулийн нэгдүгээр ангид 818 хүүхэд элссэн нь өмнөх хичээлийн жилээс 14 хувиар буурсан байна.

Дотуур байранд суудаг хүүхдийн тоо энэ хичээлийн жилд өмнөх оноос 8.3 хувиар буурч 821 хүүхэд болов.

ҮIII. Нийгмийн даатгал

Аймгийн нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2016 оны эцсийн байдлаар 26213.8 сая төгрөг, зарлага 26289.2 сая төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс орлого 1791.0 сая төгрөг буюу 7.3 хувь, зарлага 1582.2 сая төгрөг буюу 6.4 хувиар өслөө.

Аймгийн нийгмийн даатгалын хэлтсийн мэдээгээр нийгмийн даатгалд 2016 оны байдлаар 13153 хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 2403 хүн буюу 18.3 хувь нь аж ахуйн

нэгж, байгууллагаас, 4102 хүн буюу 31.2 хувь нь төсөвт байгууллагаас, 6648 хүн буюу 50,5 хувь нь сайн дураар шимтгэл төлсөн нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад бүгд өссөн байна.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн хэмжээ 2016 оны жилийн эцсийн байдлаар 21020.2 сая төг болж, үүний 81.7 хувийг өндөр настны, 12.5 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн, 3.0 хувийг тэжээгчээ алдсаны, 2.8 хувийг цэргийн тэтгэвэр эзэлж байна.

Энэ оны эцсийн байдлаар тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авагч 6363 хүн байна. Нийт тэтгэвэр авагчдын 80.7 хувь буюу 5139 хүн өндөр насны, 13.9 хувь буюу 883 хүн тахир дутуугийн, 3.7 хувь буюу 235 хүн тэжээгчээ алдсаны, 1.7 хувь буюу 106 хүн нь цэргийн тэтгэвэр авагчид байна.

Энэ оны жилийн эцсийн байдлаар тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэмж авагчид 2160, ҮОМШӨ-ний даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж авагчид 54 ажилгүйдлийн даатгалын сангаас ажилгүйдлийн тэтгэмж авагчид 219 хүн байна.

Эхний 12 сарын байдлаар эрүүл мэндийн даатгалд даатгуулагчийн тоо 37297 байгаагийн 72.4 хувь буюу 27013 төр хариуцах иргэд, 16.2 хувь буюу 6039 малчид, 11.4 хувь буюу 4245 оюутан суралцагсад, аж ахуйн нэгжийн эзэн, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч иргэн байна.

2016 оны эхний 12 сарын байдлаар аймгийн нийгмийн даатгалын хэлтсийн мэдээгээр нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 10325.8 сая төгрөг болж төлөвлөгөөгөө 9.9 хувиар буюу 927.5 сая төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн байна. Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлогын төлөвлөгөөгөө сумдууд бүгд давуулан биелүүлсэн байна.

IX. Эрүүл мэнд

Эрүүл мэндийн газрын мэдээгээр аймгийн хэмжээнд 2016 онд 955 эх төрсөн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 41 төрөлтөөр буурсан ба нийт төрсөн эхчүүдийн 85.7 хувь нь аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт төрсөн байна. Тус аймагт 2016 оны байдлаар эхийн эндэгдэл гараагүй.

2016 оны жилийн эцсийн байдлаар нялхсын эндэгдэл 16 тохиолдол, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 4 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс нэмэгдсэн байна.

Эрүүл мэндийн газрын мэдээгээр жилийн эцсийн байдлаар нас баралтын 267 тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд өнгөрсөн оны мөн үеэс 7 тохиолдлоор нэмэгджээ. Нас барсан хүний 13.9 хувь буюу 37 хүн эмнэлэгт нас барсан байна. Нас баралтыг шалтгаанаар нь авч үзвэл хорт хавдрын нас баралт хамгийн өндөр 29.6 хувийг эзэлж байна. Мөн осол гэмтлийн шалтгаант нас баралтын 30 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт нас баралтын 11.3 хувийг эзэлж байна. Осол гэмтлийн шалтгаант нас баралтыг бүтцээр нь авч үзвэл амиа хорлосон 8, зам тээврээр 10, бусдад хорлогдсон 4, бусад шалтгаантай 8 хүн осолдсон байна.

2016 онд стационарит шинээр 11451 эмчлүүлэгч хэвтэж 11363 эмчлүүлэгч эмнэлгээс гарсан бөгөөд нийт 80294 ор хоног ашиглаж, дундаж ор хоног 7.1 байна.

2016 оны байдлаар 173239 амбулаторийн үзлэг бүртгэгдсэнээс урьдчилан сэргийлэх үзлэг 36.5%, амбулаторийн үзлэг 41.7 %, идэвхитэй хяналт 14.9 %, гэрийн үзлэг 6.9 %- ийг эзэлж байна. Нийт үзлэгт хамрагдсан хүмүүсийн 37.9 хувь нь эрэгтэй, 62.1 хувь нь эмэгтэй хүн байна.

2016 оны байдлаар хорт хавдрын 86 өвчлөлийн тохиолдол шинээр бүртгэгдэж, хорт хавдрын хяналтанд байгаа хүмүүсээс 79 хүн нас барсан байна.

Аймгийн хэмжээнд 2016 оны байдлаар халдварт өвчний 643 тохиолдол бүртгэгдээд байгаа нь урьд оны мөн үеэс 131 тохиолдлоор нэмэгдэж,, 10000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 145 болж өмнөх оны мөн үеэс өссөн байна.

Гахайн хавдар, вируст гепатит, бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчний тохиолдол буурсан боловч, улаан эсэргэнэ, бруцеллёз салхинцэцэг, улаан бурхан, сүрьеэ, менингококкт халдвар, ёлом, гар хөл, амны өвчний тохиолдлууд нэмэгдсэн байна. Халдварт өвчнийг бүтцээр нь авч үзвэл бэлгийн замын халдвар 18.8 хувь, вируст гепатит 0.8 хувь, сүрьеэ 4.7 хувь, амьсгалын замын

халдвар 64.9 хувь, гар хөл, амны өвчлөл 9.5 хувь, бусад өвчлөл 1.2 хувийг тус тус эзэлж байна.

Х.Хөдөө аж ахуй

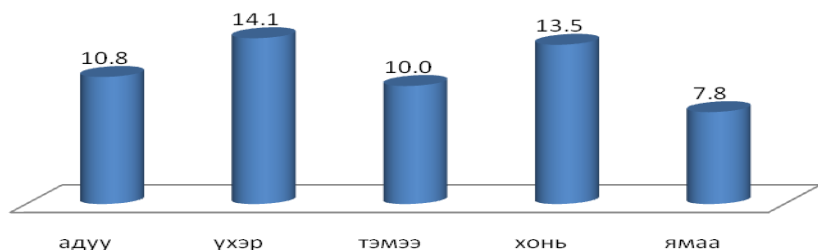

Дундговь аймаг 2016 оны жилийн эцэст 3 059.9 мянган толгой мал тоолуулсан нь өмнөх оноос 295.5 мянган толгой буюу 10.7 хувиар өссөн байна. Үүний дотор тэмээ 33.9 мянга, адуу 137.0 мянга, үхэр 62.7 мянга, хонь 1437.2 мянга, ямаа 1389.1 мянган толгой болж мал сүрэг таван төрөл дээрээ өссөн үзүүлэлттэй гарлаа.

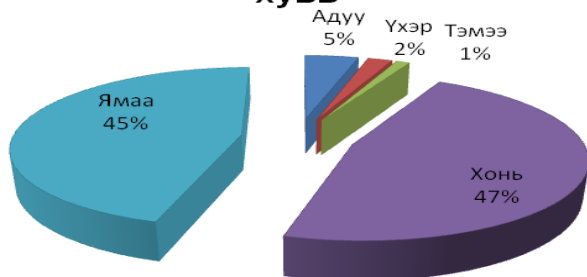
Малын өсөлтийг төрлөөр нь авч үзвэл адуу 10.7 хувь буюу 13.3 мянга, үхэр 14.1 хувь буюу 7.7 мянга, тэмээ 10.0 хувь буюу 3.1 мянга, хонь 13.5 хувь буюу 170.9 мянга, ямаа 7.8 хувь буюу 100.4 мянган толгойгоор тус тус өссөн байна.

малын тооны өсөлт 5 төрлөөр, хувиар

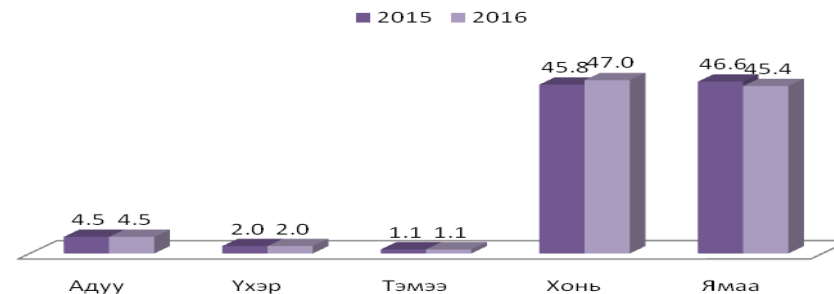
Нийт мал сүрэгт хонь 47 хувь, ямаа 45 хувь, адуу 5 хувь, үхэр 2 хувь, тэмээ 1 хувийг эзэлж байна.

Нийт мал сүрэгт 5 хошуу малын эзлэх хувь

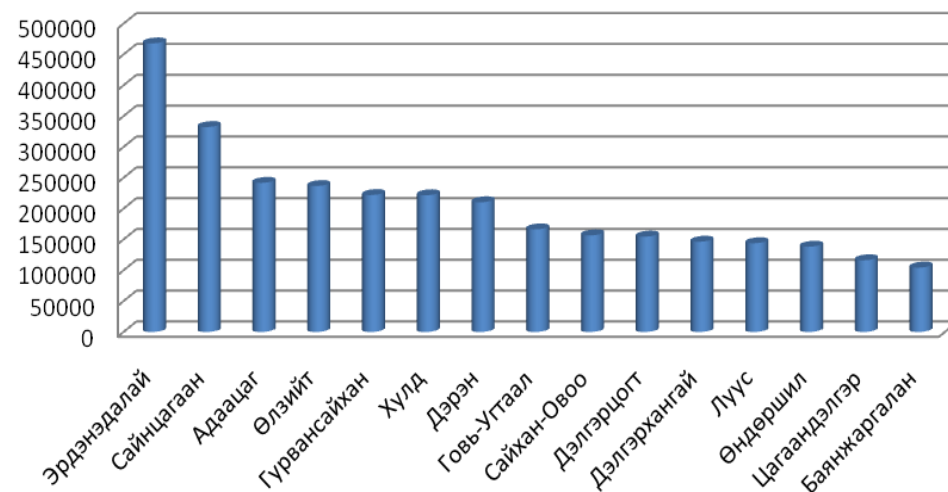
Энэ өмнөх оноос нийт сүрэгт эзлэх хонины хувь 1.2 пунктээр өсч, ямааны эзлэх хувь 1.2 пунктээр буурсан адуу, үхэр, тэмээ өмнөх оны түвшинд байна.

Мал сүргийн бүтэц, 2015 онтой харьцуулснаар

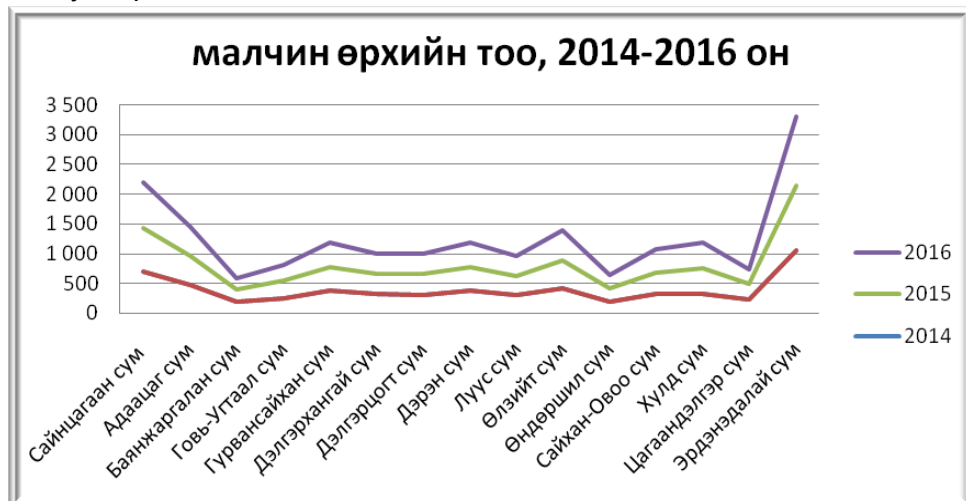
Малын тоо 2016 оны эцэст 12 сум болон аймгийн дүнгээр 5 төрлөөр өсчээ. Нийт малын тоо Дэлгэрхангай 23.9 хувь, Сайхан-Овоо 19.5 хувь, Өлзийт 16.9 хувь, Хулд 16.7 хувь, Дэлгэрцогт 12.9 хувиар өсч хамгийн их өсөлттэй гарчээ.

Малын тоо, сумаар, 2016 оны эцэст

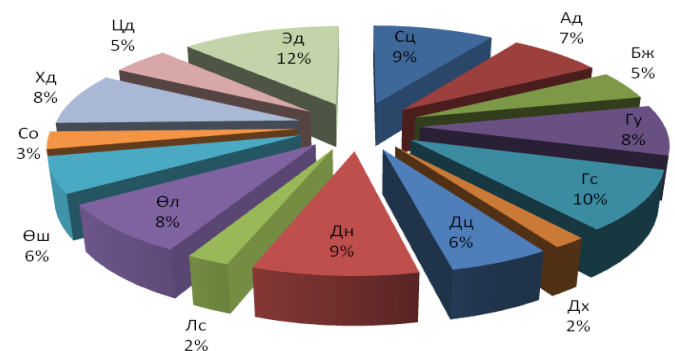
Эрдэнэдалай 468.0 мянга, Сайнцагаан 332.3 мянга, Адаацаг 241.9 мянга, Өлзийт 236.7 мянга, Гурвансайхан 222.1 мянган толгой мал тоолуулж малын тоогоор тэргүүлж байна.

Аймгийн хэмжээнд 2016 оны эцэст 7947 малтай өрх байгаагийн 6590 өрх нь мал аж ахуйн үйлдвэрлэл эрхэлдэг малчин өрх байна. Мөн 12171 малчид байгаагаас 45.1 хувь буюу 5484 нь эмэгтэйчүүд байна. Малчдаас 15-35 насны малчин 3946 буюу 32.4 хувь, 35-59 насны малчин 6750 буюу 55.5 хувь, 60-аас дээш насны малчид 1475 буюу 12.1 хувийг тус тус эзэлж байна. Малтай нийт өрхийн тоо өмнөх оноос 5.7 хувиар, малчин өрхийн тоо өмнөх оноос 6.6 хувиар өссөн байна.

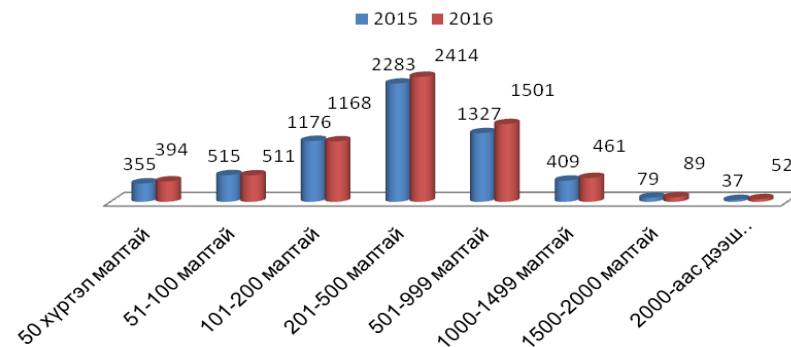
Мянгаас дээш малтай малчин өрхийн тоо энэ онд 602 болж, өмнөх оноос 14.9 хувиар өссөн байна. Хоёр мянгаас дээш малтай малчин өрх 52 байгаа бөгөөд Эрдэнэдалай 75, Гурвансайхан 58, Сайнцагаан 57, Дэрэн 54, Хулд 51 мянгат малчидтай болж мянгат малчдын тоогоор тэргүүлж байна.

1000-аас дээш малтай малчин өрхийн эзлэх хувь, сумдаар

Малтай өрхийн 6.0 хувь нь 50 хүртэл, 7.8 хувь нь 51-100, 17.1 хувь нь 101-200, 36.6 хувь нь 201-500, 22.8 хувь нь 501-999, 9.7 хувь нь 1000-аас дээш малтай байна.

малчин өрхийн бүлэглэлт, 2015 онтой харьцуулснаар

Малтай нэг өрхөд малын тоо 2016 онд дунджаар 385 болж өмнөх оноос 17 толгой буюу 4.6 хувиар өслөө. Малтай нэг өрхөд ногдох малын тоогоор Дэрэн, Гурвансайхан, Говь-Угтаал, Хулд, Өндөршил сумд тэргүүлж байна.

Аймгийн хэмжээнд 2016 онд оны эхний эх малын 86.8 хувь нь төллөж, гарсан төлийн 96.6 хувь нь бойжсон байна. Энэ онд оны эхний малын 2.5 хувь буюу 69 724 том мал хорогдов. Үүний дотор оны эхний тэмээний 0.2 хувь, адууны 2.0 хувь, үхрийн 2.0 хувь, хонины 1.6 хувь, ямааны 3.5 хувь нь хорогджээ.

Ургац: 2016 оны 12 сарын байдлаар нийт 31.37 га-д төмс, 17.68 га-д хүнсний ногоо, 121.7 тн төмс, 63.2 тн хүнсний ногоо, өөрийн хүчээр 57 тн өвс, 8692.2 тн гар тэжээл бэлтгэсэн байна.

XI. Барилга

Аймгийн дүнгээр энэ онд 11,098.0 сая төгрөгийн барилга угсралт, их засварын ажил хийгдсэн нь өмнөх оныхтой харьцуулахад 48.1 хувиар буурсан байна. Энэ онд 1950.0 сая төгрөгийн орон сууцны барилга, 179.3 сая төгрөгийн худалдаа үйлчилгээний зохиулалттай барилга, 2436.6 сая төгрөгийн боловсрол соёл, спортын салбарын барилга, 195.0 сая төгрөгийн конторын зориулалттай барилга, 413.9 сая төгрөгийн орон сууцны бус бусад барилга, 1350.3 сая төгрөгийн бусад зам талбайн ажил хийгдсэн байна.

XII. Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт 2016 оны 12 сарын байдлаар 5976.5 сая төгрөг болж өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад нийт дүнгээр 20.8 хувиар буурсан байна. Тухайн сард уул уурхайн олборлох аж үйлдвэр 57.8 хувиар буурсан боловч, Боловсруулах үйлдвэр 8.8 хувиар, Цахилгаан дулаан эрчим хүч үйлдвэрлэлт ус хангамж 27.4 хувиар өссөн байна.

VIII. Хэрэглээний бараа үйлчилгээний үнэ, үнийн индекс

Хэрэглээний үнийн индекс нь хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нэг өрхийнхийг биш, нийт өрхөөр тооцсон үнийн дундаж өөрчлөлтийг харуулна. Тус

аймагт 2016 оны 12-р сарын байдлаар хэрэглээний үнийн индекс 2015 оны 12-р сартай харьцуулхад харьцуулахад 5.5 хувиар өсчээ.

Хэрэглээний үнийн индекс 5.5 хувиар өсөхөд хүнсний бараа согтууруулах бус ундааны бүлэг 1.3 хувиар, хувцас бөс бараа гутлын бүлэг 9.7 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлэг 57.2 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн барааны бүлэг 2 хувь, эм тариа эмчилгээний бүлэг 2.6 хувиар өссөн нь нөлөөлсөн байна.

2016 оны 12 сарын байдлаар Сайнцагаан сумын хүнсний зах, дэлгүүрт худалдаалагдаж байгаа хүнсний гол нэрийн бараа, бензин, дизель түлш болон ноолуурын үнийг орууллаа.

ХҮНСНИЙ ГОЛ НЭРИЙН БАРААНЫ ҮНЭ, 7 хоногоор

№	Барааны нэр, төрөл	XII/07	XII/14	XII/21	XII/28
1	Гурил, I зэрэг, кг	1200	1250	1350	1350
2	Хонины мах, кг	3500	3500	4000	3800
3	Үхрийн мах, кг	0	0	0	0
4	Ямааны ястай мах	3000	3000	3300	3200
5	Элсэн чихэр, кг	2300	2300	2300	2300
6	Цагаан будаа, кг	2200	2200	2200	2200
7	Шингэн сүү, л	2500	2500	2800	2800
8	Ноолуурын үнэ 1кг	40000	40000	40000	40000
9	Бензин, А-80, 1 литр	1490	1490	1490	1490
10	Бензин, А-92, 1 литр	1666	1666	1660	1660
11	Дизелийн түлш, 1 литр	1750	1750	1700	1700

XIV. Гэмт хэрэг

Цагдаагийн хэлтсийн 2016 оны эхний 12 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд нийт бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо 221

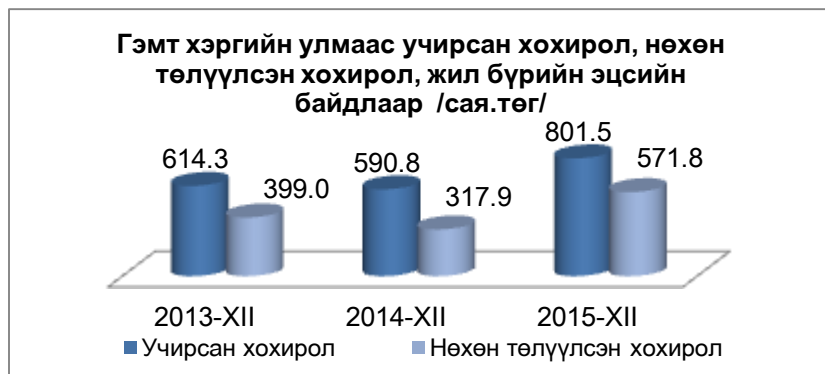
болж өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 8.7 хувиар буюу 21 хүнээр буурсан байна. Гэмт хэрэгт холбогдогсдын тоо өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 2.7 хувиар буурч 213 хүн холбогдоод байна.

2016 оны эхний 12 сарын байдлаар ашиглал, албан тушаал, гал түймэрийн гэмт хэрэг гараагүй байна. Өнгөрсөн оны мөн үеэс хүн амь, залилан, бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах хэрэг нэмэгдэж, золгүй учрал, булаалтын хэрэг мөн үеийн түвшинд, бусад хэргүүд буурсан үзүүлэлттэй байна.

Бүртгэгдсэн нийт хэргүүдийг өнгөөр нь авч үзвэл 42.5 хувийг бусдын бие махбодьд гэмтэл учруулсан, 28.1 хувийг хулгайн, 9.9 хувийг тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдлын эсрэг, 4.5 хувийг залилан, 1.8 хувийг танхай, 1.8 хувийг хүн амь, 0.5 хувийг золгүй учрал, 0.5 хувийг булаалт, 0.5 хувийг дээрэм, 0.4 хувийг хүчин, 9.5 хувийг бусад хэрэг тус тус эзэлж байна.

Нийт гэмт хэргийн 30.0 хувийг согтуугаар үйлдсэн байна. 18 ба түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох гэмт хэрэг аймгийн дүн 75 хүн байхад Баянжаргалан 116, Сайнцагаан 113, Дэлгэрцогт 112, Гурвансайхан 107, Луус 92, Хулд 85 хүн байгаа нь гэмт хэрэг ихтэй сумдад орж байна.

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол 707.6 сая төгрөг, түүний 70.3 хувь буюу 497.5 сая төгрөгийг нөхөн төлүүлээд байна. Гэмт хэрэг илрүүлэлтын хувь өмнөх оны мөн үеэс 25.7 хувиар өсч 67.6 хувьтай байна.

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол 801.5 сая төгрөг, түүний 7.3 хувь буюу 571.8 сая төгрөгийг нөхөн төлүүлээд байна.

XV Байгаль орчин

ЦАГ АГААРЫН УРЬДЧИЛСАН МЭДЭЭ

2017 оны 1 сарын агаарын температурын дундаж нь ихэнх нутгаар 15-20 градус хүйтэн байх бөгөөд ихэнх нутгаар олон жилийн дунджийн орчим байх төлөвтэй.

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн, хоёрдугаар арав хоногийн дунд үе, гуравдугаар арав хоногийн сүүлчээр хүйтний эрч суларч нутгийн хойд хэсгээр шөнөдөө 17-22 градус, өдөртөө 4-9 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 13-18 градус, өдөртөө 0-5 градус хүйтэн байна. Харин нэгдүгээр арав хоногийн дунд үе, хоёрдугаар арав хоногийн эхэн, гуравдугаар арав хоногийн эхний хагаст хүйтний эрч чангарч ихэнх нутгаар шөнөдөө 27-32 градус, өдөртөө 15-20 градус хүйтэн байна. Бусад хугацаанд ихэнх нутгаар шөнөдөө 22-27 градус, өдөртөө 11-16 градус хүйтэн байна.

Энэ сард нутгийн баруун хойд хэсгээр олон жилийн дунджаас ахиу, бусад нутгаар дунджийн орчим цас орох төлөвтэй.

Нэг ба гуравдугаар арав хоногийн дунд үеэр зарим газраар, нэгдүгээр арав хоногийн сүүлч, хоёрдугаар арав хоногийн эхээр ихэнх нутгаар, хоёрдугаар арав хоногийн сүүлчээр нутгийн хойд хэсгээр, гуравдугаар арав хоногийн дунд үеэр нутгийн зүүн хэсгээр цас орж, цасан шуурга шуурах төлөвтэй.

Салхи нэгдүгээр арав хоногийн сүүлч, хоёр ба гуравдугаар арав хоногийн эхэн ба дунд үеэр зарим газраар 12-14 м/с хүртэл ширүүсэх төлөвтэй.

Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлд хэрхэн нөлөөлөх тухай

Энэ сар гарсаар хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлд малчид отор нүүдэл хийх, хашаа хороогоо янзлах, хужир шуу бэлдэх, малдаа нэмэгдэл тэжээл өгөх зэрэг ажил явагдахад цаг агаар тааламжтай байлаа. Малын усан хангамж сайн. Цаг агаарын нөхцөл байдлаас шалтгаалан малын бэлчээрлэлтэнд хүндрэл учираагүй ба одоогийн байдлаар цаг агаарын хүндрэлээс болж учирсан хохиролгүй.

Нэгдүгээр сарын цаг агаарын урьдчилсан мэдээгээр агаарын температур ихэнх нутагт олон жилийн дунджийн орчим, цас ихэнх нутагт дунджийн орчим орохоор байна.

Цаашид цас их орж, цасны зузаан улам нэмэгдэж, нягтарч хатууран мал өвөлжилтөнд таагүй нөлөөлөхөөр байна. Мөн үе үе хүчтэй цасан шуурга шуурч, малын хариулга маллагаа болон зам тээврийн ажилд хүндрэл учруулж болзошгүйг онцгой анхаарна уу.